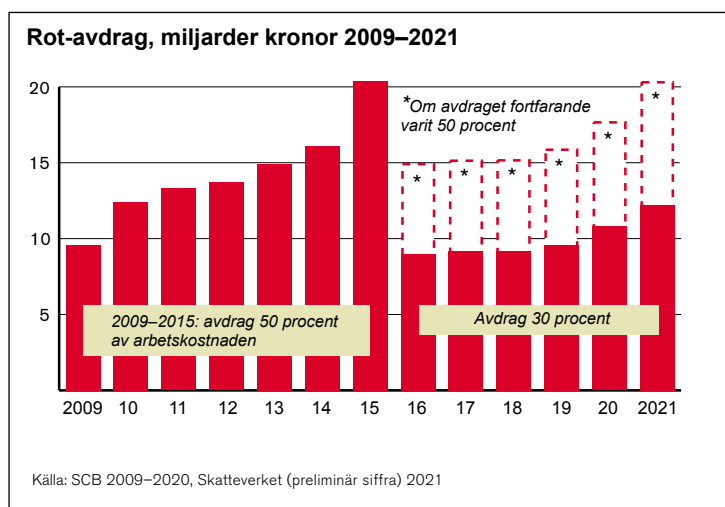

Miljarder i rot-avdrag till ägda bostäder

Statens kostnad för rot-avdrag blev över 12 miljarder 2021. Det är 1,3 miljarder mer än pandemiåret 2020, när vi såg den största uppgången på flera år.

Men om avdraget inte sänkts från 50 till 30 procent, vilket skedde 2016, skulle staten 2021 betalat ytterligare åtta miljarder i bidrag till renoveringar i ägda bostäder.

Volymen av rot-arbeten, det vill säga underlaget för utbetalningarna, har inte minskat nämnvärt, som framgår av diagrammet här bredvid. Den nivån är ungefär som före sänkningen.

2016 sänktes rot-avdraget till 30 procent av arbetskostnaden. Därmed sparar statskassan sju-åtta miljarder per år.

RUSNING EFTER BIDRAG 2015

2015, som var sista året med avdrag på 50 procent av arbetskostnaden, var rot-utbetalningarna rekordhög. Många ville passa på att renovera innan avdraget sänktes.

DUBBELT MOT BOSTADSBIDRAGET

Men även sedan rot-avdraget sänkts till 30 procent uppgår utbetalningarna till betydande belopp. I själva verket mer än dubbelt så mycket som de fattigaste hushållen får i bostadsbidrag. Bostadsbidragen uppgick till cirka 5 miljarder kronor 2020.

AVDRAGET SOM ÄR ETT BIDRAG

Rot-avdraget har funnits i sin nuvarande form sedan 2009, och under de åren har sammanlagt 160 miljarder betalats ut. Tekniskt sett är det ett avdrag från skatten, men i praktiken fungerar det som ett bidrag till renovering av villor, bostadsrätter och fritidshus. Bidraget utbetalas till hantverkaren, och rabatten ges direkt på fakturan, utan att köparen behöver ansöka om det.

Även hus som svenskar äger i utlandet omfattas av stödet. Men det är fortfarande inte tillgängligt för boende i hyresrätter.

LÅGAVLÖNADE TVINGAS FLYTTA

Bostadsföretag får inte heller bidrag från staten till sina renoveringar. Där bärs kostnaden i stället av hyresgästerna, på hyran. I äldre bostadsområden, som tidigare haft jämförelsevis låga hyror, kan standardhöjningen i samband med renovering leda till hyreshöjningar på flera tusen kronor i månaden.

Enligt en rapport som Hyresgästföreningen låtit göra kan var tredje hyresgäst bli tvungen

Forts nästa sida

forts.

att flytta när hyrorna höjs i samband med omfattande renoveringar. Bostadsbidraget, där de bidragsgrundande hyresnivåerna inte höjts sedan 1996, är inte heller till stor hjälp i det läget.

JU HÖGRE INKOMST DESTO MER BIDRAG

Förutom den obalans som ligger i att hyresrätten står utanför rot-avdraget finns också en obalans i hur rot-avdraget utnyttjas. Både andelen som använder rot-avdrag och beloppen de får i bidrag till sina renoveringar ökar med stigande inkomst.

Det betyder att det betalas ut mest bidrag till renoveringar i de rikaste kommunerna, och mer till de rikaste hushållen. Samma mönster syns när det gäller ränteavdragen, eftersom högavlönade personer i allmänhet bor i dyrare bostäder med större lån.

LÄS MER: Så funkar ROT-avdrag

Rot-avdraget är tekniskt sett ett skatteavdrag, men i praktiken fungerar det som ett bidrag. Det betalar 30 procent av arbetskostnaden vid reparation, om- och tillbyggnad av villor, bostadsrätter och fritidshus. Även arbeten på hus som svenskar äger i utlandet är berättigade till rot-avdrag. 2009–2015 var avdraget 50 procent av arbetskostnaden.

Den som äger en privatbostad och renoverar eller bygger om hemma får rabatten redan på fakturan. Det beloppet (rot-avdraget) får hantverkaren/byggherren i stället från Skatteverket, efter att ha fyllt i en blankett på nätet. Den här transaktionen, som tekniskt sett är ett avdrag från köparens inkomstskatt, sker automatiskt, utan att personen behöver ansöka om det. Fram till och med 2014 behövde heller inga kvitton lämnas in, men sedan har reglerna skärpts något.

Avdraget är begränsat till 50 000 kr per person och år. Makar som äger en bostad eller ett fritidshus tillsammans kan alltså få bidrag till att bygga om med upp till 100 000 kr per år. Hyresgäster och de som äger hyresfastigheter kan inte få rot-avdrag.